

4. 6. 2017 - Klášter Želiv – Červená Řečice

Sice jsme se v pátek večer vrátily ze školy v přírodě ve Slovenském ráji, ale v sobotu jsme zvládly úklid a navaření, a tak se domlouváme, že bychom v neděli někam vyrazily. A protože hlásí změnu počasí a deštivo, rozhodujeme se pro návštěvu klášteru, kde se můžeme v případě nepříznivého počasí, schovat.

Vyjíždíme asi v půl deváté a jak už je naše tradice, tak asi 4 km před Želivem bloudíme díky špatně označené – respektive vůbec neznačené - objíždce.

Do Želiva nakonec dorazíme díky turistické značce. Parkujeme hned před areálem kláštera. Jdeme si koupit lístky, ale pokladní nás upozorňuje, že dnes jsou v klášteře přednášky a koncerty ke dni architekta Santiniho. A první prohlídka se koná až ve 14:00. Takže se rozhodneme, že nejprve jdeme směr Červená Řečice, kterou jsme již díky bloudění, 2x projely celou.

Turistická trasa vede kolem rybníka, u kterého stojí nádherný dub. Ppatří mezi památné stromy, které jsou spojovány s Janem Žižkou. Mohutný dutý kmen je ošetřený a ve výšce 5 metrů se dělí ve dva terminály. Olámané větve jsou ošetřené. Koruna má průměr 24 a výšku 19 metrů.

Podle pověsti u dubu poblíž rybníka tábořili husité při obléhání Želivského kláštera roku 1424. Husité zvítězili, klášter vydrancovali a zapálili, mniši na poslední chvíli utekli - věřili Janu z Leskovce, který klášter bránil. Po čase se mniši vrátili, ale dlouhého trvání jejich pobyt neměl, nový pán želivského panství je vyhnal rovněž.

Žižkově dubu v Želivě byl věnován prostor v televizním pořadu Paměť stromů, konkrétně v dílu č. 3: Slovanská lípa kontra germánský dub. Také jej ve svém díle zachytil akademický malíř Jaroslav Turek.

Dále pokračujeme lesíkem úzkou stezičkou do dost prudkého kopce. Jak vylezeme z lesa, přejdeme silnici a asi po 50 metrech opět vstupujeme do lesa. Pokračujeme klikatící se pěšinkou až k vodní ploše přehrady Želivka. Tady narazíme na velký areál s chatičkami rekreačního střediska Trnávka. Vejdeme dovnitř a poptáváme se majitele, zda by bylo možné vypít si zde pivečko. Neprotestuje a tak zde strávíme skoro dvě plodné hodinky (připravujeme zájezdy do Lechtalských Alp a do Chorvatska) v pěkném a klidném prostředí tábora.

Čas nám dost rychle utekl a my zjišťujeme, že se musíme vrátit, jestliže chceme chytit prohlídku kláštera ve 14:00. Takže hurá zpět stejnou cestou a za chvíli jsme zpět v Želivu. Máme hlad a tak se rozhodujeme, že se najíme v hotelu Kocanda

No to jsme si daly!! Je zde fůra lidí, obsluha nestíhá a kuchař zřejmě také. Tetka si dala klasický smažák, já zkusila kuřecí prso v sýrové omáčce. I na pivo jsme čekaly dost dlouho –

mezitím jsem stačila pro jistotu doběhnout do pokladny a zakoupit lístky na prohlídku. Po urgenci jídla, nám ho konečně přinesli. No hrůza – kuře naprosto vysušené a tvrdé!!! A za ty peníze to opravdu nestálo! No nic, rychle jsme se snažily jídlo sníst a skoro prchaly před pokladnu, kde prohlídka měla začít. Ujímá se nás průvodkyně a už začátku se tak trochu ztrácí ve výkladu. Přeskakuje z jedné věci na druhou – no působí jako zmatená včela.

Prohlídka kláštera byla tak trochu zklamáním. Šly jsme od panelu k panelu po celé ploše křížové chodby, odkud byl výhled na tak trochu prázdný rajský dvůr

A pak jsme nakoukli do letní jídelny a kapitulní síně.

Nejkrásnější byl ale kostel – Santini se zde vyřádil.

Jenže zde probíhal varhanní koncert, takže ke kostelu nám paní průvodkyně neřekla už vůbec nic, Chvíli jsme poslouchaly varhany a jelikož se doba už značně nachýlila, musely jsme vyrazit k domovu.

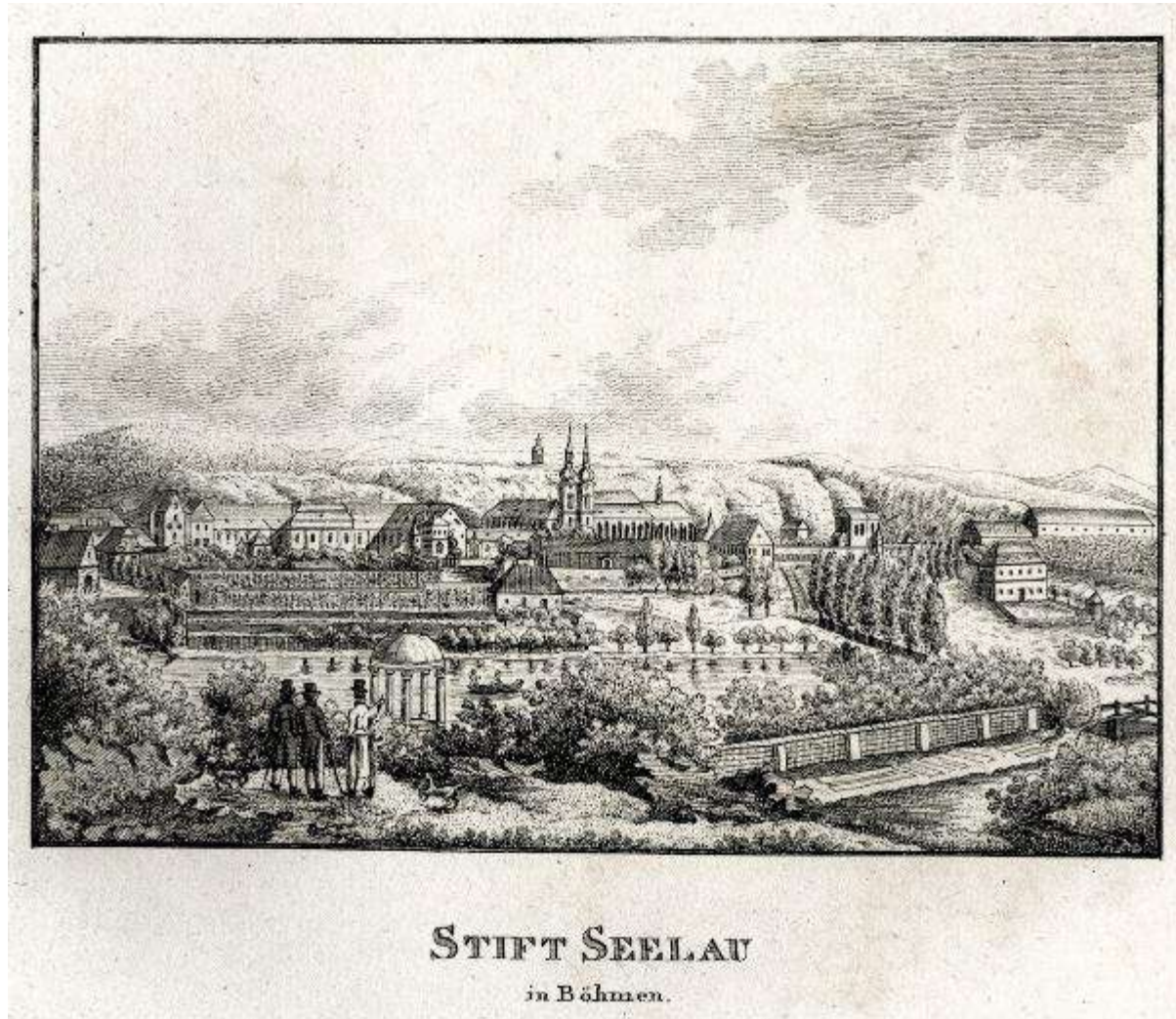

Tak něco z toho, co bychom o klášteře měli vědět:

Klášteř s biblickým názvem Siloe (podle pramenů Siloe nedaleko hory Sion) založil Soběslav I na soutoku Želivky a Trnavy jako odnož benediktinského klášteřa na Sázavě.

Ale už v roce 1149 byl z podnětu olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka nově osídlen premonstráty z porýnského kláštera Steinfeld, odkud byl roku 1142 osazen i Strahovský klášter (Sion) v Praze. Klášter dobře prosperoval, takže mohl zakládat další pobočky v rakouském Gersa a Pernegg a 1187 v Milevsku i ženské kláštery v Louňovicích pod Blaníkem a Dolních Kounicích.

Roku 1375 klášter vyhořel, po obnově byl dvakrát vypálen husity - 1420 a roku 1424.. Mezi radikálními husitskými kazateli vynikl bývalý zdejší mnich Jan, zvaný Želivský.

Po husitských válkách klášterní majetky obsadili místní šlechtici a roku 1467 je dostal čáslavský hejtman Burian Trčka z Lípy. Trčkové pak západní část kláštera přestavěli na tzv. Trčkovský hrad.

Klášterní obec obnovil strahovský opat Jan Lohel- roku 1622 Želiv koupil od Marie Trčkové z Lípy

Od roku 1643 byl klášter opět samostatný, v letech 1645–6 byl poškozen Švédy a od roku 1680 začala velká rekonstrukce.

Roku 1712 opět vyhořel a v letech 1713–1720 byl přestavěn podle plánů J. B. Santiniho ve stylu barokní gotiky Další požár jej stihl roku 1907, poté byl opět opraven.

Roku 1950 byl klášter zrušen a v následujících čtyřech letech sloužil jako internační tábor pro politicky nepohodlné kněží a řeholníky, kterých tu žilo více než 400. Byli mezi nimi např. kardinál František Tomášek nebo arcibiskup Karel Otčenášek. V roce 2011 zde byl obětí komunistického režimu odhalen památník. Věžněné duchovní připomíná jedna stěna v ambitech kláštera, na které jsou ručně napsaná jména všech kněží a řeholníků, kteří zde nuceně pobývali

Po roce 1954 zde byla pobočka psychiatrické léčebny v Havlíčkově Brodě a budovy silně zchátraly. Roku 1990 byl klášter obnoven a v následujících letech důkladně opraven. 8. února 2010 byl zapsán na seznam národních kulturních památek. Od května 1991 je klášter obýván řeholní komunitou Premonstrátů.

A ještě něco málo o překrásném **koste**le **Narození Panny Marie**

Původní klášterní kostel Narození Panny Marie byl postaven v polovině 12 století v románském slohu. V polovině 13. století kostel vyhořel a byl obnoven jako gotická trojlodní bazilika s třemi chóry a dvou-věžovým průčelím. Při velkém požáru celého kláštera roku 1375 chrám znovu vyhořel a byl však záhy obnoven ve stejném slohu.

Velkou ránou pro kostel byly husitské války, v letech 1420 a 1424 byl klášter vyplněn a kostel byl velmi těžce poškozen, došlo k provalení jeho stropu. Po skočení husitských válek se bratři premonstráti snažili ho obnovit. Podářilo se jim to až v roce 1462, kdy byla dokončena

obnova chóru klášterního chrámu, v němž byl vztyčen hlavní oltář.

Po vykoupení kláštera roku 1623 strahovským opatem Kašparem z Questenberka, dochází k obnovení premonstrátského řádu v Želivě. Ihned se začala stavět nová kvadratura a přestavovat kostel v trojlodní baziliku v čele s dvěma věžemi. Nový kostel byl dokončen roku 1630 a vysvěcen kardinálem Arnoštem Harrachem.

Roku 1712 však klášter postihnul znovu velký požár, který zcela zničil nově dostavěný konvent a kostel také do základů vyhořel a vystavěné trojlodí se zřítilo. Obnova klášterního chrámu byla započata roku 1714 za účasti architekta J. Sanitiho, který je navrhl vystavět ve slohu gotizujícího baroka.

Charakteristické pro Santiniho je goticko-barokní pojetí stropu kostela a vynikají řešení kostelních oken, které osvětlují jak kůr, tak i lodě kostela.

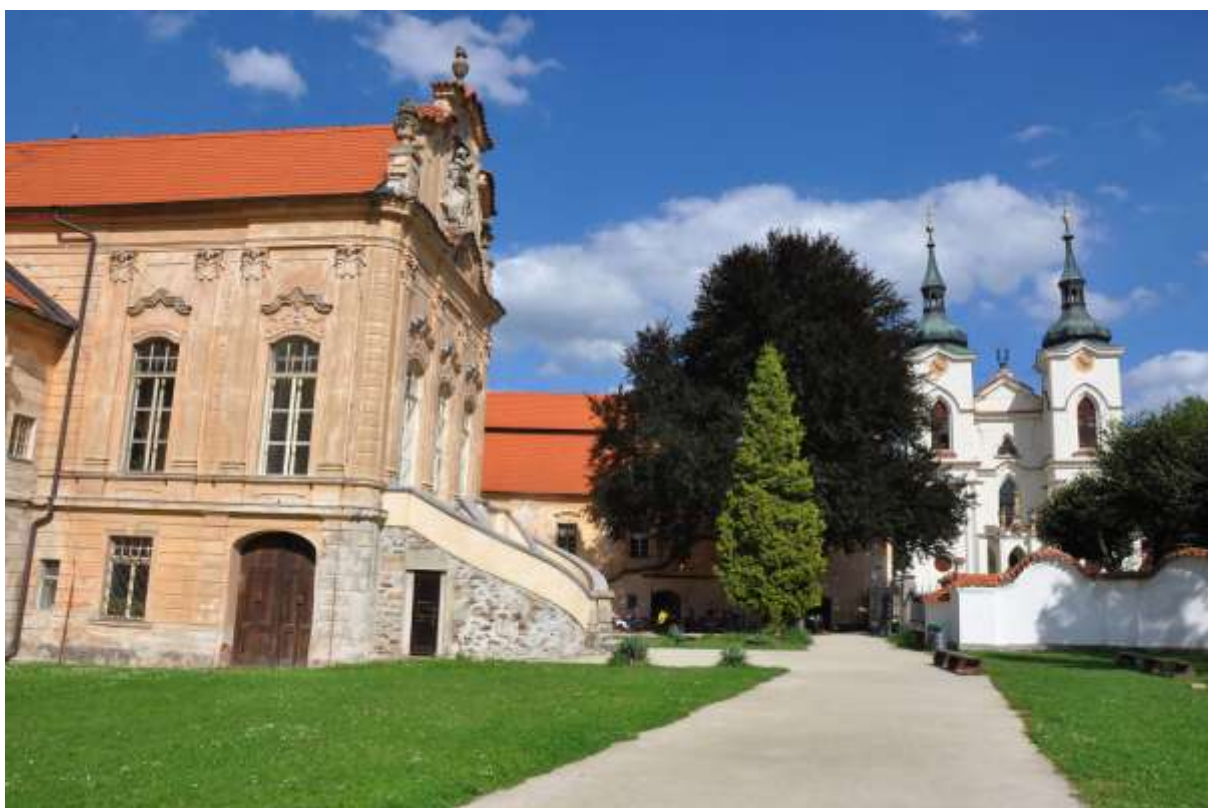

Hlavní oltář kostela je zasvěcen Panně Marii. V hlavní i v obou postranních lodích se nachází velký počet postranních oltářů a několik šlechtických hrobek.

Velmi cenné je barokní zařízení chórové lavice, boční oltáře, sochy, křtitelnice z roku 1629 a obrazy od F.A. Maulbertsche a V.J. Noseckého nebo barokní varhany od J. Dvorského z roku 1719.

K premonstrátskému řádu se váže ještě jedna zajímavost – již po staletí řeholníci vaří několik druhů piva dle vlastních receptur. Mezi ně patří například pivo s medovinou, či višňovou příchutí. Tato piva lze zakoupit v přilehlé prodejně. Jsou ale pořádně DRAHÁ! Premonstrátský klášter v Želivě nabízí také ubytování pro turisty.

A nyní již opravdu musíme ujíždět domů.